

عنوان مقاله:

راهبردهای منابع آب در بیابان و بیابان زدایی

محل انتشار:

پنجمین کنفرانس سراسری آبخیزداری و مدیریت منابع آب و خاک کشور (سال: 1390)

تعداد صفحات اصل مقاله: 8

نویسنده:

علیرضا وحیدی - هیات علمی دانشگاه شهید باهنر کرمان ، دانشگاه جیرفت

خلاصه مقاله:

با بروز خشکسالی شدید سال جاری مدیریت منابع آب در ایران اینک به جایی رسیده است که به یکی از مهمترین مباحث رایج در سطح کلان کشور تبدیل شده و کارشناسان زیادی را در وزارتخانه ها و سازمان های مختلف واداشتهاست تا با نشست های کارشناسی برای برون رفت از این بحران راه چاره ای بیاندیشند. اگرچه پیش بینی خشکسالیها به دلیل تغییرات غیر قابل پیش بینی آب و هوا دشوار است اما در طول سالیان گذشته بسیاری از دانشمندان نسبت به بروز و ظهور چنین مسایلی هشدارهای لازم را داده اند. آنچنانکه سازمان ملل متحد کمبود منابع آب را سبب کاهش زمین های کشاورزی اعلام کرده و متعاقب آن کاهش تولید مواد غذایی را نیز در دهه های اخیر هشدار داده است چه بسا کمبود آب اثرات جانبی و غیر مستقیمی نظیر افزایش فقر و گرسنگی ، تخریب اکوسیستم ، بیابان زایی ، تغییرات آب و هوا و حتی تهدید صلح جهانی را نیز در پی دارد. از طرف دیگر پدیده زمین گرمایی که سر و صدای زیادی هم در جهان به پا کرده است نیز خود در بروز و ظهور این گونه پدیده ها نقشی اساسی دارد. به استناد برنامه زیست محیطی سازمان ملل متحد پدیده ال نینو که از گرم شدن آب اقیانوس آرام آغاز می شود خود معلول گرم شدن کره زمین می باشد. پدیده ال نینو که با بروز سیلابهای شدید و خشکسالی های متناوب همراه است تهدید بالقوه ای برای کشاورزی و منابع آب محسوب میشود . به علاوه دمای زیاد زمین نیز میزان تبخیر آب و کاهش رطوبت خاک را سبب می شوند بطوریکه گسترش بیابان ها در آفریقا و دیگر نقاط جهان از عوارض پدیده ال نینو اعلام شده است و از این نظر تقریباً 100 کشور جهان از جمله ایران در حال حاضر با پدیده بیابان زایی مواجه هستند. این موضوع برای کشور ایران که بیش از 80 درصد خاکش را اقلیمی خشک و فراخشک در بر گرفته و مجموعه ای از چالش های مدیریتی مربوط به آب نظیر سیل، خشکسالی، بی نظمی زمانی و مکانی بارش، پایین بودن بهره وری آب، ناشناخته بودن ارزش اقتصادی آب، بالابودن مصرف آب در بخش کشاورزی (به میزان 25 درصد بیشتر از متوسط جهانی)، پایین بودن راندمان آبیاری و تولید محصول و مشکلات و مسایل آبهای مرزی و مشترک در همه مرزهای کشور را در آغاز هزاره سوم به خوداختصاص داده است و هر یک از موارد برشمرده نیز به نوعی با پدیده بیابانزایی مرتبط هستند، باید بیش از پیش موردتوجه قرار گیرد. از طرفی علیرغم محدودیت های برشمرده فوق در همین مناطق خشک و فراخشک شاهد رواناب و سیلابهای فراوانی هستیم که هر ساله از دسترس خارج شده و در مناطق پایاب حوضه مسایلی همچون پیشروی کویر و ظهور طوفانهای گرد و خاک را در پی دارد. از این رو به استناد بیانیه سومین نشست جهانی آب در بهار سال 1382 می در این مقاله نیز با توجه به موضوع « بحران مدیریت آب رنج می برد تا کمبود آب » توان گفت کشور ما نیز بیشتر از پیش رو، بروز و ظهور پدیده بیابان زایی و مهار آن، فقط از جنبه آب و سیلاب مطرح شده است و به سایر جنبه های بیابان زایی اشاره ای نشده است.

کلمات کلیدی:

راهبرد، منابع آب، بیابان زدایی، بیابان زایی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/143585>

